

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.



SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÁNFFI-ház emeletébe.

Megjelen a lap hetenkint háromszor n. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A „nyitóléte”-i cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Figyelmeztetésül.

Évnegyedes előfizetőink előfizetési határideje mult hó végével lejárván, tisztelettel kérjük előfizetésük megújítá át.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre . . . 12 frt.
 Félévre . . . 6 „
 Évnegyedre . . . 3 „
 Egy óra . . . 1 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, october 14. 1862.

(D) A „Herm. Ztg.” lapunk 143-dik száma főcikkét ismertetvén, melyben mi a „Concordia” román lap azon tételét „unio, de nem fusio” az erdélyi nemzetközi kérdésben alkalmas kiegyenlítési alapnak nyilváníttuk, melyre ha a bennlakó nemzetek állanak, e téren mindazon garanciákat egymás irányában megszerezhetnék, melyekre jövő jöbbletünket alapíthatjuk-e cikkünkre a „Herm. Ztg.” következő észrevételeket teszi:

„Bizonyára nagyon érdemtelen a „Kolozsvári Közlöny” írójának azon indítványa, hogy azon viszonyokról, melyek végleges megállapodásra vezethetnek, mérséklettel vitakozunk, a helyett, hogy a megközelíthetetlen ellentétekhez ragaszkodnánk. Azonban a vita csak alkalmas, csak megközelítő jogalapokon történhetik. Hanem Erdély unioja Magyarországgal, melyet a „Közlöny” elűgött, bizonyos nyál nem ilyen. Hiában biztosít háromszor ugyanazon cikkben a „K. Közlöny”, hogy az unio mellett az egyesülés feltételei fen vannak tartva. Az tökéletesen igaz, de mit segített? A szászok megállítják feltételeiket, kinyomatták (Szeretnők látni. Szerk.), hogy azt Pesten levő képviselők mindenik miniszterhez beadják, de mi már e lapban elbeszéltek, hogyan fogadta ezen feltételeket miniszter Deák? Bizottmány is nevezetett ki, hogy a megbukott uniót formulázza; ez azonban élethet magzatot nem hozott a világra. Ha a „Concordia” azt mondja, hogy „a románok már többször kimondák, mikép ők elvileg nem ellenzik az uniót, csak is a fusiot”, ebben reánk nézve nincs semmi „közelítő alap”, sőt ellenkezőleg egy magyar színezett román lap csak bizalmatlansággal tölt el minket. Mi a mint a dolgok most állanak, s mig Ausztria áll, az uniót felhagyott álláspontnak tekintjük. Létrejöttének nemcsak a nem-magyar nemzetiségek igazolt bizalmatlansága áll ellent, hanem a kik Ausztrián csüngenek, Ausztriában biznak, abban a monarchia sulypontjának felfogatását tekintik. . . . Egyedüli közelítési alap volna talán — végzi a „Herm. Ztg.” — felhagyása a meddő ellenzéknek, belépés az osztrák alkotmányéletbe, s azon meggyőződés életre keltése a magyar nemzetnél, hogy mi itt Európa keletén saját és utódaink érdekében csak szerencsét kívánhatunk ahoz, hogy egy német nagy hatalmasághoz tartozunk.”

A „Herm. Zeitung”-nak tökéletesen igaza van abban, hogy ha mi — még az october 20-diki, alkotmányunkat visszaállító eszme ellen is harcra szállva — bemegyünk az osztrák összalkotmányba, s ha a románok is ebbe szintugy belépnek: akkor oly alapra jutunk, hol azon cél, hogy Ausztria közvetlen provinciája legyünk, tökéletesen el van érve; sőt azt hisszük, hogy ha e programot Magyarország éppen úgy elfogadná, még az unio ténynyé valását sem disputálna senki, hanem a „Herm. Ztg.” ezen tanácsadást a „D. Zeitung”-tól tanulta. És így ehez nincs semmi commentarra szükség.

Szólunk azonban a „Herm. Ztg.” többi észrevételeihez.

Azt mondja e lap, hogy az egyesülés feltételeinek fenhagyása mit sem használ; megpróbálták a szászok, beadták föltételeiket, s elmondá már a „Herm. Ztg.”, hogy azokat Deák hogyan fogadta.

Oly vád ez, a minek nincs semmi nyomatéka, ha a föltételek formulázásának jogi helyzetét fogjuk fel. Mi megvalljuk, hogy ezen szász föltételeket, s azoknak genesisét nem ismerjük, s szeretnők, ha ezen föltételek egy példányát t. collegánk megküldené nekünk tanulmányozás végett; azonban azt

egyenesen tagadjuk, hogy a szász képviselők illetékesek lettek volna ily föltételek beadására másképp, mint csak is informatio végett, és így tagadjuk szintén, hogy a miniszternek lett volna joga azokat privát tudomásnál többre méltatni.

Az 1848-i kolozsvári utolsó országgyűlésen egy országos bizottmány nevezetett ki — a mint a „H. Zeitung” is említi — melynek azon mandatuma volt az országtól, hogy az egyesülés föltételeit dolgozza ki, és terjessze ugy a ministerium mint a közös országgyűlés elébe.

Már kérjük azoktól, kik a törvényességről fogalommal birnak, szabad volt-e a magyar korona miniszterinek az ország egy töredéke által beadott föltételekre valamit lendíteni, mely országnak ezen föltételek megállítására nézve mandatarisai voltak már?

Nem volt szabad. Erdély nem a szászokból áll, tehát ők nem is adhattak a miniszterekhez be külön föltételeket. Ezt tehették csak is az Erdély részéről kinevezett bizottmány szász tagjai jegyzőkönyvre vett ellenvélemény által.

Ha egy országgyűlés saját jogát egy bizottmányra ruházta, akkor nincs joga valamely egyes nemzetiségnek kikerülve a rendes utat, miniszteri erőhatalom által saját céljait érvényesíteni. Hisz ha a „Herm. Ztg.” ezért vádolja Deákot, mit mondana akkor, ha a magyar ministerium ma állana, s állana a föltételek közt a fundus regius helyhatósági autonómiaja és universitása; de tán ellenségei levén annak a székely képviselők, együttesen beadnák a miniszternek, hogy az universitást törölje el. Mit mondana a „Herm. Ztg.”, ha egy miniszter ily beadványt elfogadna s érvényesítene? — Éppen ily illetéktelen beadvány volt a szász képviselőké akkor, mikor ama föltételek kidolgozása egy országgyűlési bizottmány volt bizva a törvényhozó test és a király hatalmánál fogva.

Deáknak, mint az uralkodó fölség által kinevezett és felelős miniszternek, nem volt szabad Erdély egyesületi föltételeire nézve más munkálatot terjesztetni a közös országgyűlés elé, mint a mit az e célra ország s király által kinevezett bizottmány dolgozott ki.

Azt mondja a „Herm. Ztg.”, hogy a „Concordia” főnemlített eszméjében reá nézve nincs semmi közelítő alap. Azt meghisszük; de azt is hisszük, hogy ha egy ily közvetítő alapon a másik három politikai nemzetisége Erdélynek megállapodik, azon kiegyezik, s ezen kiegyezést a kormány méltányolni fogja: a szász nemzet nem fog a többi nemzettel és kormányával ujat húzni. Hát ha tehát ha igaz, a mit a „Concordia” állít, akkor Erdély három nemzetisége feltalálta és elfogadta a közvetítő alapot, s már csak a miként? -ről kell folyni a vitának.

Nagyon természetes, hogy ha az uralkodó fölség azon nézetben volna, a mit a „Herm. Ztg.” tolmácsol, hogy t. i. az unio Ausztria hatalmi sulypontjának szétrombolása volna, akkor e közös alapok elfogadása is keveset segítene a kiegyenlítés kérdésén; de az unio ellen a főhatalom még nem nyilatkozott, ez csak a revisio föltétele alatt áll eddig, mint a többi 1848-i intézmények; habár kérdés: ki reidevalhatja azt, ha egyszer előre el nem ismeretik?

Ennek azonban eldöntése nem a mi dolgunk most. Csak azon kérdést tesszük fel, valjon az unio vagy nem unio mit változtathat a birodalom sulypontjára? Ha Magyarország külön souverainnal birna, értenők ezt a politikát; de miután a pragmatica sanctionál fogva mind egy királyi ház alá tartozunk, ugyan mit gyengit a birodalmon, ha kormányzását minél correctebbé teszi?

Mikor Magyarország felső része Ferdinándhoz állott, az innesső pedig Zápolya alatt megtartá függetlenségét, akkor bezzeg éppen a dynastia erejére nézve tarták szükségesnek, hogy Erdély ne szakadjon külön.

Külön szakadt, de később Leopold alatt, habár megtartva országos állását csakugyan egyesült, így tehát magát az egyesülés fogalmát nem tarthatja a „Herm. Ztg.” veszélyesnek, vagy meg kell, hogy

tagadja a történelmet. Ha tehát a lazább egyesülés nem volt káros a dynastiára, miért ne lehetne szorosabbá is tenni azt az uralkodó beleegyezésével?

Vagy tán annál erősebb valamely birodalom, minél inkább szétaraboltatik? Attól függ: hogyan akarják kormányozni?

Nem kedveznek most az idők arra, hogy e kérdést föltűztes vitába bocsátkozzunk, csak annyit mondunk, mikép nézetünk a „Herm. Zeitung”-éval e kérdésben teljesen ellenkezik.

Elismerjük azonban, hogy hazánk ügyének megallapítására szükséges volna a nemzetek aggodalmainak megszüntetése, s ez az a mit a „Concordia” által említett alapon lehetnek látunk.

Mi a történelmet s uralkodónk érdekeit fontolóra véve, föl nem tesszük, hogy valaki ellensége legyen a magyar királyság tartományai egyesítésének, miután ez a kormányzást szabatosabbá, egy öntetűbbé teszi, s az állam költségeit kevesbíti; éppen ezért azt hisszük, hogy a nemzetnek belső megállapodása és egyetértése az uralkodás gondjait könnyítené, s a magasabb államkérdésekben is létező eltérések kiegyenlítését elősegíteni. Ezek voltak indokaink, midőn a „Concordia” eszméjére azon észrevételt tettük, hogy az 1848-ki törvények sem akartak fusiot, s hogy Erdély nemzetiségei az 1848-i országgyűlésen fenhagyott föltételek megállításában valamely absolut fusio ellen elég biztosítékot birnak, s így itt lehet feltalálni azon alapot, melyen egymás közt a nemzetközi kérdéseket a legcélszerűbben összeegyeztethetjük.

Ajánlat a vasutra.

Tordamegyéből. I. Mezőségi járásban: Mezősz., A-Detrehem 400 gy. n. sz., F-Detrehem 300 gy. n. sz., M-Szt-Jakab 150 gyalog és 10 szekér-napszámot, M-Bő 200 gy. n. sz., M-Kook 200 gy. n. sz., M-Orke 300 gyalog n. sz., M-Tohát 300 gy. n. sz., Egerbegy 2,000 tenyeres napszám, ez utóbbi, ha az utvonat ott vonul át, különben 1,000 tenyeres napszám. Összesen 5750 gyalog- és 10 szekér-napszám.

II. M. Járasi járásban: Gernyeszeg 80 napszám, vagy megváltására 40 ft. o. é., M-Jára 100 napszám, vagy 50 ft., M-Péterlaka 30 ft.; ugyanott egyesek: Körösi József 5 ft., Körösi István 8 ft., ifj. Boér István 1 ft., idős Boér István 2 ft., Lőrinczi Gyula 3 ft., Mátéfi János 1 ft., Csizmadia József 50 kr., Demeter Sámuel iskolamester 2 ft., Benkő János lelkész 4 ft., ifj. gróf Bethlen Domokos 30 forint. Összesen 176 ft 50 kr o. é.

III. Vécsi járásból: Felső-Idecs 50, vagy megváltására 25 ft. o. é., Mesterháza 50 szál gerenda, Maros-Köves 25 gyalog napszám. Vécs 10 ft., Idecs-patak 40 gy. n.-sz., Holtmaros 20 gy. n.-sz. és 5 ft., Deda 100 gy. n.-sz. megváltására 50 ft., Magyaró 100 gy. n.-sz. megváltására 50 ft., Lővér 20 szekér-napszám, Füleháza 100 deszka, Dunbráva 50 gy. n.-sz., Maros-Huduk 5 ft., Felfalu 20 ft., ugyanott egyesek u. m. Boér Albert 20 ft., Ilés Mihály 5 ft., Salamon Mózes 1 ft., Lázár József 1 ft., Blum Mózes 1 ft., Nafai Mózes 1 ft., Baki Mihály 1 ft., özv. Gáman Györgyné 1 ft., Szabó József lelkész 2 ft., Tirnován Sándor 1 ft., reform. egyház 5 ft., Rácz István 1 ft., Csenger Mihály 1 ft., Szabó György 50 kr., Simon József 50 kr., Hecken Lajos 1 ft., Nagy Sándor 1 ft., Nagy Dániel 2 ft., Vadadi Márton 1 ft., Disznajon gr. Rhédey Lajos 5 ft. o. é. Összesen 50 szál gerenda, 135 gyalog napszám, 100 szál deszka, 20 szekér-napszám és 217 ft készpénz osztrák értékben.

Bukarest, october 8. 1862.

Mielőtt ígéretem részletezéséhez kezdenék, örvendetes jelenségnek tartom megemlíteni az unio érdekében azon körlevelet, melyet a moldvai papság szándékzik a közelebb megnyitandó országgyűlés elébe nyújtani, melyben a jászvári érsekségnek a bukarestivel összeolvasztásáért esedezik. Nagy morális erő ez, azon anyagi erő- és tekintéllyel szemben, mely éppen az ellenkezőn fáradozik. A kezdetben progressistának nevezett párt szétforgácsolódásának okai: párt-fegyelmetlenség, elérhetlenek utáni rajongás, ünfeleik iránti tulszigor, övéik szintugy mint a másik párt iránti tisztelatlenség és a conservatívek általi ravasz kijátszás. Állításom bebizonyítására csak a közelebbi három év eseményeit sorolom elő dióhéjban. A fusiois ministerium lekösznése után mindjárt oly ministerium alakult, oly rendőrönök nevezetett ki, a kiket e párt magának nevezetett, s e párt talán éppen e feletti örömeiben hegyen-völgyön lakodalmat látott. Azt hitte, neki már minden szabad. Szabad behatolni a családi titkok szentélyébe, menyörgő szónoklatok villámmal rémíteni az idegen hatalmak bérszolgáit, a bojérokat;

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

Az erdélyi muz. részére 1862. évi sept. havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: Gróf Mikó Imre 6 mltga, Bibliothecae Samuelis com. Teleki pars IV ta Viennae 1819. 8-r. 1. köt. — Gróf Beihlen Ferenc, Hegels Werke, Vollständige Ausgabe. Berlin 1832—1840 8-r. 17. köt. — Kende Zsigmond, Homer opera omnia graece et lat. ex recens. et cum notis Samuelis Clarkii. Lipsiae 1759—1764. 8-r. 5. köt.; Charitonis Aphrodisiensis de Chaerea et Callirhoe amatoriarum narrationum Libri VIII. graece et lat. Lipsiae 1783. n. 8-r. 1. köt.; Aristotelis Stagiritae opera omnia. Basileae 1563. 2-r. 1. köt. — Benkő Ferenc, 17 db nyomtatvány a 16 és 17-ik századból, magyar irodalmi gyűjtemény 1. kötetben. — Bécsi es. k. földismei társulat, Jahrbuch. Wien 1862. n. 8-r. 1. füzet. — Kovács Mihály, Népművelési közlemények, szerk. Mészáros Imre. B. Gyarmat 1857. 8-r. 1—6. füzet. — Szilágyi István, Máramarosszigeti főtanodai értesítő. M. Sziget 1862. 4-r. 1. füzet. — Özv. Székely Mózesné, gróf Tököly Imre eredeti levele 1679-ből 1 db.

II. Régiségek: A szilágy-somlyói régiség kutató társulat, Magurán talált régiség 5 db vas és bronz, 5 db éserég régiség. — Abrudbányáról egy 48 águ tollkés. — Özv. Rivnyák Józsefné, egy fodros éltű kard, egy vadász-kés.

III. Érmek: Gálfi N. 25 db ezüst, 1 db bronz római érem. — Szilágy Somlyóról, 1 db görög ezüst, 1 db római réz, 2 db magyar 1 db lengyel ezüst érem.

Közlő
Brassai Sámuel.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Folyó évi sept. 19 kén Konstantinápolyban az olasz kórházban meghalozott egy Kovács János nevű emigráns, a ki kolozsvári születési; ezölt 5 évvel még élt édes anyja Kolozsvárt, egy bugát Kovács Juliánának hívják, van egy Kozma nevű sógora is, talán szöcs mesterség; ezen elhaltak vagyonára többen akarták tenni kezeiket, de egy ott lakó bonfi által letiltatott addig, míg itt létezni kellett atyafiai iránt tudomás eszközöltetett; azért az illetők felszólítottak, hogy magok igazolása mellett jelentsék magokat szerkesztőségünknek, honnan további utasítást veendnek.

— Emlegettük volt, hogy Marosvásárhelyt kocsikkal, fogatokkal mentek Lovonics H. Kornéliá elibe, s úgy érkezett e városba nagy éljenzések közt. A mult szombaton adta első hangversenyt, melyet a szép dalairól elbirhadt Simonfi Kálmán szerkesztette „Szerelmi vadroszák” című dallal nyitott meg; mit ismételnie kellett. A dal után többször kihívott a művésznő, valamint Simonfi, ki éppen Marosvásárhelyt vala. A művésznő a közönség koszoruk s virágokkal tisztelte meg. Vasárnap szintén hangversenyt adott a művésznő; a jövedelem felét az ottani nő-egylet, felét az irói segélyegylet javára szentelve. Ez alkalommal vers szorított szót, mely kitűnő tollal van írva, elannyira, hogy ámbár az alkalmi versekre nem sokat tartunk, ezt mint költői becses birót, közreadjuk a mint következik:

Itt vagy tehát dálnak királyneja!
Gyönyörködünk zengő lelkeken —
Eljövél a szépeknek homába,
Hol dalból néfelejt terem.
Száll a dallam, mint a tündérnek,
Mely az álomk fényhónában él —
Hangod árján a magyar zenének
Diadalma, fénykora beszél.

Öz borult a letarolt határ
S te körünkbe új tavaszt hozál;
Fészket rak a csalóány az ágra,
És felette énekelve áll.
Tündér mesék édes csalogánya
Te dalolsz a kis fészkek felett —
S nem enyészik, — él a dallamárja,
Hűn őzi azt az emlékezet.

Ajkaidon a csermely beszédét
Zuhogtat hullása váltja fel —
Megállt szíveim verését,
Hogy hangodat az se verje el.
Oh légy üdvöz honunk ünnepe!
S babérodhoz, mit fejedre tett
Európa minden művelt népe,
Hódolatunk virágait is tedd.

— Udvarhelyszéken Szt. Ábrahám községében october 2-kán tűzvész történt. 16 gazda vagyona s életszere lett a lángok áldozata. Senki sem volt biztosítva, s a nagy szárazság miatt az oltásra szükséges viz hiányzott.

— A mint a „Hfr.” egy levelezője írja Brüsseltől, ott lakó hazánkba nagy nevű regényírónk báró József Miklós a brüsseli előtt is általában ismeretes és köztiszteltetben áll, annyira, hogy midőn a level írója bérkocsit fogadott fel, a bérkocsis is jól tudta Zsozsika (így hangoztatják) szállását. Pesten úgy látszik bajosan lehetni szert ily általános ismerettségre; a mit igazol a „P. Lloyd” közlelbi egyik értesítése: „Nem ismer senki Pesten bizonyos Deák Ferencet”? kérdi az említett lap, s ezzel előadja, hogy az ottani távirai hivatalnál a nem kézbesített sürgönyök közt van kifüggesztve egy, melynek címe: „S. Francesco Deák Pest.”

— A Királyhágón túli szolgabíróknak a korlátnokság kötelességékké tette minden héten egy hivatalos napot tartani, midőn a felek bizonyosban találják meg a tisztviselőt, ha segélyüket akarják igénybe venni.

— A lipcsei kerületi törvényszék elközbását s megsemmisítését határozta egy iratnak, melynek német címe ide megy ki: „III. Napoleon halála napja már meg van határozva, előre jósolva egy szótát által tulról.” Értesítés mindenkre, intés Magyarországnak, Szeben, és Bécsre nézve. Nyomatatta A. M. Soldiez Lipcsében.

— Moldva-Oláhsországnak a marhavész megszűnt. — A Reichsrathban az 1863-diki költségvetésről beszélgetnek. A lapok közül magát a költségvetést. A „Wanderer” azt olvassa ki belőle, hogy az 1863-diki deficit 51,392,400 frtra van téve. Ennyi lenne a hiány, azon eset-

ben, ha a Reichsrath legalább 34—36 millióra menő adó-főemelést megszavaz. Az összes államköltségvetés 389,298,000 forintra megy, ideszámítva a 26,800,000 frtnyi rendkívüli pótlékot a hadügyi tárcza számára. Nem igen derült kilitás — mondja a „Wanderer.” — Hátha még meggondoljuk, hogy a földadó $\frac{3}{12}$ del, a házi osztályadó felényivel, a jövedelmi adó $\frac{1}{2}$ del (s a közpapirok, a szelvényi adó jövedelmét illetőleg $\frac{3}{12}$ del részével), a só ára másszajától egy forinttal, s több bélyeg- és más illeték összesen 7 millióval fogna emelkedni. S még így is 51,392,400 forint a deficit. Az adók érintett főemelése nélkül legalább 85 milliónyi lenne a hiány, a mit drága kölcsönrel kellene fedezni. Tehát csak adó-emelés vagy adóösszeesinálás közt van még választás. A „Wanderer” e kétségbeesett állapot miatt Plener ur nyakáról, a kit a centralista párt egyrésze vádol, az összes miniszterium nyakára hárítja a felelősséget. „Plener urnak kell előteremtenie — ugymond — az eszközöket Schmerling ur politikája számára. Ha Schmerling ur más politikát követne, Plener ur más pénzügyi előterjesztéssel szolgálna!” A bécsi kollektá ezen helyes állítása eléggé megelégedt a „Constitutionelle” bürö rodantomatode-jait, melyekkel az árfolyam emelkedéséből és apadásából akarja egy fontosabb politikai eseménynek, nem pillanatnyi határát, hanem messze terjedő horderejét meghatározni.

— Mennyire megszaparodtak a patkányok. A patkányok ott, hol ennivalót találnak, ha nem pusztítottak rendesen, roppant módon megszaparodhatnak. A nöstények évenként 5-ször 6-szor kölyköznek, és többnyire tizenkettőt, sőt ha jól élnek, még többet is; s így egy pár, egy év alatt 60—70 tagból álló családok képesek alapítani. Ha össze akarunk számítani azon maradékokat is, melyek az év végeig a fiatal kölyköktől származnak, egy legiora menne az egy pár patkány törzstől egy év alatt származó maradékok száma. E tekintetben egy hivatalos jelentés, mely a francia kormányzóságban a végből intéztetett, hogy a montfauconi lövőgázsin Párisotól távolabb tétessék, érdekes adatokat foglal magában. E vágószin áttételére nézve legnagyobb akadály amiatti aggodalom volt, hogy a szomszéd-ságot nagy csapás fogná érni, ha e falánk állatoktól a megszokott eledel egyszerre megvonaték. Néha egy nap 35 fő is megöletett, s e tömegtelen holttesteknek másnap reggel csak csonjait valának láthatók, a húst a patkányok egy éjen mind fölemésztették. A vágószobák egyikében, alól a falon lyukak vannak, melyeken a patkányok be- és kijárhatnak. A vágómester egy éjfélok legényeit maga mellé vette, a lyukakat kívülről szép csöndesen betömte, s egyik közökben lámpát, a másikban pedig egy botot tartva bementek a szobába. Általános öldösés keletkezett, s egy títés sem történt hiába; mert egy patkány mindenre elcsesett. Az egy éjen agyonvert patkányok száma 2650-re rugott. Négy hasonló vadászat alatt 9101, és egy hónap alatt, néhány félbeszakítást is ideszámítva, 16,000 patkányt pusztítottak el. És ezen egy vágószoba még csak huszad részét sem képezi az egész vágószinnek, melyben naponként lovak hevernek ide s tova. E pusztító állatok a közel fekvő földeken tengeri nyúl módra furdaltak ürökeket maguknak, és minden közel fekvő dombot annyira aláastak, hogy a föld néha beszakad, s az ürögek belső alkotása látható. A vágószin közelében fekvő földeken természetesen nem találtak mindnyáján helyet, minél fogva egy rész a távolabbi mezőkre telepedett le és innen világosan láthatók a csapások, melyek a szántó földeken keresztül egyenesen a vágószinbe vezetnek.

POLITIKAI HIREK.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, oct. 6. A császár 6 án érkezett St. Cloudba. Visszaérkezésétől nagyobb élénkséget remélnek a politikában. Szombaton nagy minisztertanács lesz, mely kiválólag a római kérdéssel fog foglalkozni. Jól értesültek azt mondják, hogy még egyszer reformokat fognak követelni Rómában, s tagadó válasz esetében, három hónap múlva az első, hat hó múlva pedig a második felét is kiviszik a római helyőrségnek. Ratazzit 13-ra várják ide. Vannak, kik azt állítják, hogy Ratazzit azt az ajánlatot teendi, hogy Nápolyban egyik királyi berezeg számára alkirályságot alapítsanak, hogy a nép ott is élvezze a királyi udvartartás fényét.

A kormány nagy érdekltséggel viseltetik az új porosz miniszterelnök működése iránt. Nemcsak arra számítanak, hogy Bismark grófnak sikerüljön fog a porosz alkotmányt párisi kaptára buzni, hanem a régebben pengetett francia-orosz porosz szövetség sikerülése felől is teljes reménnyel vannak, minek eredménye aztán egy területnagyságobódás fogna lenni a Rajna táján. Az „Opin. Nat.” melynek fő szerkesztője bizalmas lábon áll a külügyminiszterrel, egyik cikkében többek közt azt írja, hogy a német egységnek Poroszország kiterjeszkedése és Ausztria megálázása általi emelése forog kérdésben, minek következtében Franciaország jogosítatnék a határok kiigazítását kívánni. Napoleon császár tehát Vilmos királynak segítségére akar lenni a porosz kamarák ellen, Németország ellen és Ausztria ellen, ha ez kész őt a Rajna balpartjához juttatni. Aztán meg Lengyelország visszaállítását is forog szóban, a mivel a keresztényeknek a törökök uralkodása alóli felszabadítása annyiban függ össze, a mennyiben Oroszországnak, hogy Lengyelország visszaállítását beleegyeznek, keleti engedmények, Konstantinápoly stb. ajánlatának.

OLASZORSZÁG. Turin, oct. 8. A római ügyben még semmi bizonyos. A félhivatalos „Monarchia Nazione.” biztosan állítja ugyan, hogy a pápai kormányynak rövid időn nem lesz más mit tennie, mint engedni azon sürgős kívánatoknak, melyek jó darab idő óta elébe vannak terjesztve. De másfelől a „Discussion” azt írja, hogy Ratazzit Párisba utazása ismét kétségessé vált, s csak azon esetben fogna megtörténni, ha az előleges tapogatózások kedvező eredményre nyujtanának kinézést. Ismét fölmerült az a hír, hogy a király november és december hónapokban meg fogja látogatni Toscanát, Nápolyt és Sióliát, mely alkalommal szüntetnék meg aztán az ostrom-állapotot Délolaszországban.

A közboesánatból kizárt katonák száma nem haladja meg a százat. Köztük van két tiszt és tíz altiszt.

A mint egy német lapnak írják Turinból, Russel lord már válaszolt Durando tábornok körlevelére. E válasz szerint az angol kormány helyesli minden részletében a turini kormány által elfoglalt álláspontot a római kérdés dolgában; s is abban a véleményben van, hogy a római pápaság nagyon szépen meglehet az olasz alkotmányos monarchia mellett, s elősorolja azon veszélyeket, miket a franciaia foglóseregnek még továbbra is Rómában maradása okozhatna.

NÉMETORSZÁG. Berlin, oct. 8. A „Sternztg.” kémenyen leczkéli a követekházat a Forkenbeck-féle indítvány határozottá emeléseért. Ha valami hiányzott még, írja többek közt, annak bebizonyítására, mily kevéssé fektűt szívén a követekháza többségének a valódi kiegyenlítés: e hiányt kipótolta azon fogadtatás, melyben a kormányynak a Vincke-féle módosítvány iránt tanúsított közlekedése részeseült. A kormány békés szándékkal még egyszer fegyverszünetet ajánlott; a ház többsége azonban utolag bebizonyította, hogy sem békét, sem fegyverszünetet nem ohajt.

A porosz alkotmányviszályról s az új miniszterelnök törekvéseiről igen érdekes cikket közöl az „Ind. B.” bécsi levelezője egy, a porosz viszonyokat s kormányférfiakat jól ismerő diplomatának véleményezése alapján. E cikket szerint a porosz királyt egészen elszédítette Franciaország jelenlegi kormányrendszere, demokratiai alapú császári alkotmánya; s ezen rendszert akarván behozni, mert ez a népies forma alatt nagy szabadságot enged az államfőnek. A porosz király kedélye, rég sarkaltatván a királyné által a Franciaországhoz közlekedésre, már elő volt készítve akkor, midőn ezen uralkodó a mult éjben Compiegnebe ment; a midőn pedig visszatért államaiba, teljesen meg volt győződve azon kormányrendszer kitűnő volta, s valószínűleg az iránt is, hogy az Poroszország népét boldoggá fogja tenni. De a személyes meggyőződés nem elégséges oly nagy munka végrehajtására, mint ezen rendszer behozatala Poroszországba; közzölni kellett azt oly államférfiaval, ki képes azt létesíteni. Bismarkot kedvezőleg ajánlották előzményei ezen szerepre. Ezért küldték Párisba, mint követet, s ezért érintkezett oly sokszor a miniszterekkel, ezért tilt nyolcz napot incognito Biaritzban; s ezért van Berlinbe visszatérte óta oly rendes összeköttetésben a francia császári kabinet tagjaival és azon személyiségekkel, kiket hivatalaik gyakori összeköttetésbe hoznak III. Napoleon császárral. Levelező tekintetbe véve most azon viszályt, mely a porosz szabadelvű közeposztály és a kormány közt létezik, Bismark grófnak alkotmányos elméleteit és a franciaia alkotmányra hivatkozását, azt következteti, hogy az államcsíny lehető, sőt valószínű Poroszországban, még pedig néhány hónap alatt. De államcsíny nem az alkotmány eltűlése, hanem magyarázása által eszközöltetik; a király sokkal becsületebb ember levén, mint sem az alapítóörvényre letett esküjét megsejné. Tehát az alkotmány magyarázatni fog, s Bismark gróf, mint már a költségvetési hízottmányban az alkotmányos elméleteket illető nézetei által megmutatta, e tekintetben sok ügyességet fejthet ki. A tervezett változtatás következményei lényeges horderővel bírnak az általános politika szempontjából is. Oroszország a Franciaországot és Poroszországot összekötő politikai barátság zálogát fogja látni a párisi és berlini azonos kormányformában, minek következtében később létesítheti azon terveket, melyeket régóta forral Angolország és Ausztria ellen, s valószínűleg főként Keletre vonatkozó céljait.

Lipcse, oct. 8. Mintegy 5—6000 egyén gyűlt össze itt Németország küllőnböző tartományáiból s Roszmazsler tanár indítványára következő feliratot intéztek a porosz második kamarához: „A bennünk élő nemzeti egységérzet leg-tisztább kifejezése az, hogy mi mindnyáján, bármelyik elkülönített részéhez tartozunk is Németországnak, ugyanazon büszke elégtételt érezzük, a nép jogainak és becsületének önk által képviseltetésén. És a midőn inditattva érezzük magunkat, ez érzelmünknek szavakat adni, önknek is, tisztelt férfiak, nem idegenek közönsége, hanem, szeretjük binni, magukat egyeknek érző németek kebléből feltörő testvérdölvözlet gyanánt fognak szavaink hangzani. Önk és választóik világító tüzpontot emeltek az 1861- és 1862-ik éveket, az egy embernyomot feszülttségben tartó alkotmányos küzdelem fellegei közé. Mert számtalan, félig vagy egészen megbiusult kísérletek után, hogy az üres látszat helyébe az alkotmányos állam hamisítatlan valósága állítsassék, önk, 18 millió német képviselői, azok, kik hajhatatlan kitarással özpontosítják a küzdelmet azon ponton, hol kivitel és győzelem remélhető. Önk azok, kik az egész német nép szeméit felnyitották, elméjét bizonyossá tették, hogy most már tudja, mi az ő joga; tudja, hogy ezentul az ő hibája, ha jogát nem élvezi. Az erkölcsi hódítások eddig üres frázisainak önk tartós, élénken világító tartalmat adtak. Igen, önk meghódították Németországot, azt a Németországot, a mely még nincs semmi térképre rajzolva, de a mely milliók szívében dobog s hála önknek, már nem sokáig fog hiában kúzdani átalakulásáért. Az országghódítások kora lejárt föld-részlünkön, a nemzetek békében akarunk élni egymással, csak a szellemi mivelődés versenye áll még az emberhez méltó lét legmagasabb fokának elérésére. Igen, az emberi méltóság az, nem több, de valóban nem is kevesebb, a mit önk azon nép kebelében, melyhez mi mindnyáján tartozunk, vi-rágzásra és elismerésre akarunk juttatni. Az emberiség nem-tője hálát mond ezért önknek, a történezetet kitörölhetlen vonásokkal írja be könyvébe.” A gyűléseket élénk tetszés-nyilvánítással legkisebb változtatás nélkül elfogadta a feliratot. Mindnyáján aláírták s Waldecknek küldötték el; de egyszersmind több nagyobb hirlappal is közölték azon elő-vigyzatból, hogyha netalán még az irat Berlinbe jutna, a porosz kamarának már csak hűlt helyét találna, legalább világot lásson.

AMERIKA. Uj-York, sept. 29. A Potomac felvidékén még mindig küllőnszövetkeztettek állanak. Hir szerint újabb sorozás fog történni, mely által az egyesületi hadsereg egy millió főre emelkedik. Lincoln elnök kiáltványt bocsátott közre, melyben többek között kijelenti, hogy a háború azon célból fog folytatni, hogy az Egyesült-Államok és lakosai

közi alkotmányos viszonyok azon államokban, t. i. hol ezen viszonyok megzavarattak, vagy ezután megzavarthatnak, gyakorlatilag helyreállítassanak; hogy szándéka az újonnan összehívandó congressusnak egy kérvényt ajánlani, melynek célja, mindazon rabszolgatartó államoknak, melyek nem támadtak fel az Egyesült-államok ellen, és a melyek önkényesen elhatározták, vagy ezután elhatározzák határait közzé a rabszolgaság megszüntetését, pénzt és támogatást ajánlani; és hogy az afrikai származású egyéneknek saját beleegyezésük után a szárazföldre szállítása, az illető kormányok előleges megkérdezése után tovább is folytattassék; hogy az 1863-dik év jan. 1-én, bármely államban, vagy állam valamely részében, hol a lakosok az Egyesült államok ellen lázadásban vannak, minden rabszolgát tartott egyén önként felszabadíttassék; hogy az Egyesült-államok végrehajtó hatalma, a katonaságot és tengerészetet is beleértve, az ily személyek szabadságát elismerje, védje és semmi olyat ne tegyen, mivel az ily személyek törekvéseit a valódi szabadság elnyerését illetőleg gátolná.

Ujabbak. Berlin, oct. 12. Az urakházának tegnapi határozata következtében (lásd csötörtölki számunk „ujabb” rovatát) ma a képviselőház valamennyi párttörredéke, a conservatíveket kivéve, értekezést tartott. Schwerin elnököle. Simson és Gneist indítványokat tettek az urakháza határozatának érvénytelenné nyilvánítása iránt. Vincke pártja és a centrum, a fenebbi indítványok szerinti eljárást megelőzőleg, bevérandónak véleményezik az urakháza határozatának hivatalos közlését. A többség pártolja e nézetet. Gneist úgy nyilatkozott, hogy a kormánynak okvetetlen kötelessége új költségtervet terjeszteni elé. Az értekezlet eloszlott a nélkül, hogy határozott volna; azután csakhamar beadott az urakháza határozatának hivatalos jelentése.

— Berlin, oct. 14. A képviselőház mai ülésében 237 jelenlevő tag egyhangulag következő tartalmu határozatot hozott: Az urakházának határozata, a kormány költségvetési előterjesztvényének elfogadását illetőleg, miután az alkotmány világos szavai értelmével ellenkezik, semmis. Ebből tehát az államkormány semmiféle jogokat nem vonhat. A miniszterelnök felolvasta a királyi ikenetét, mely őt felhatalmazta, hogy az ülést délután bezárja, mi végett mind a két ház meghívott a királyi palotába.

— München, oct. 12. A kereskedelmi gyűlés bizottmánya többségének javaslata ajánlja a kereskedelmi szerződés elfogadását Ausztriát illető 31-dik cikknek módosítása mellett. A kisebbség ugyan ohajlandónak tartja a módosítást, de nem teszi attól függővé a kereskedelmi szerződés elfogadását. A mennyiben e pillanatban itélteni lehet a kereskedelmi gyűlés eredményeiről, a francia-porosz kereskedelmi szerződésre határozottan nem kedvezők lesznek annak határozatai. Az eddig megérkezett tagok két harmada déli németországiak és osztrákok.

— Milano, oct. 12. A „Perseveranza”-nak egy turini levelezője meghazudtolja a Sziciliában állítólag uralkodó rendtelenségekről szóló híreket. A lefegyverzés ott majdnem befejeztetett. A Palermo-ban előfordult gyilkolások miatt befogott egyének állítólag fontos fölfedezéseket tettek.

— Sz. Pétervár, oct. 12. A mai „Északi posta” jelenti: A birodalmi-tanács törvényjavaslatokat készít egy törvényszéki rendőri s községi szervezetet

illetőleg. A kormányzósági tartománygyűlések oly küldöttekből fognának állani, kik a kerületi gyűlések által megválasztatnak, melyekben minden osztály képviselve lesz. A kormányzósági tartománygyűlések évi ülésszaka 21, a kerületi gyűléseké pedig 7 napig tart. Minden kormányzóságnak egy választásából kikerülő kormány lesz a végrehajtó hatalom kezelésére.

— Varsó, oct. 12. A lublini s augustowoi kormányzóságokban (Lublin, Suwalki s Siedlce városok kivételével) a hadi állapot megszüntetett. Siedlceben a kerületi tanács, hatáskörének túllépése miatt, feloszlattatott.

— Uj-York, oct. 2. Az egyesületi csapatok Pontchartraint Uj-Orleans mellett megrohanták, s nagy veszteséggel visszaverettek. Wilmingtonban Észak-Karolinában a sárga-láz dühöng. A déliek elégették Augustát Kentuckyban. Mac Clellan főhadiszállása, Lee tábornok titokteljes mozdulatai folytán Harpersferry fölött, e helyhez közeledik. Leesburg vidékén erős ágyúzás volt hallható. Az egyesületi csapatok kiűrték Comberlandeast s Ohio ellen nyomulnak, hogy Buel tábornok seregét elérjék.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 15-én: Nemzeti kölcsön 82.25. 5%. Metalliques 71.20. Bank-részvény 787.—. Hitel-részvény 225.20. Váltó Londonra 122.25. Ezüst 121.25. Arany 5.84.

October 13-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 71.75. Erdélyi 69.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 515 1862.

(712)

(1—3)

A kolozs-monostori uradalmi Sörház pincéjében levő négy nagy vasabrancos, tiszta, jó hordók, melyek közül az egyik 728 vedres, a másik 505-, a 3-dik 238- és a 4-ik 132 vedres; azon kívül többféle fűrés-malomhoz való eszközök e folyó hó 24-én délelőtti 10 órakor tartandó közárverés útján el fognak adatni.

A kolozs-monostori uradalmi gazdasági hivataltól,
Kolozs-Monostoron, october 14-én 1862.

3492 — 1862.

(708)

(2—3)

Hirdetmény.

Sz. kir. Kolozsvár város községének a belmonostor-utczában lévő Redoutte épületében a bálterem, ehez tartozó mellék helyiségekkel, báladhatási joggal, az emeleten, és ezekkel kapcsolatban a vendéglői helyiségek a földszinen a fels. kir. főkörmányszéknek f. évi september 25-ről 22,911—1862. számú rendelete folytán, hat egymásután következő évekre, azaz f. 1862. september 29-től számítva 1868-ki ugyanazon napig árverésen határozatván meg haszonbérbe adatni. erre nézve az árverés f. 1862-ki october 20-kán ugy délelőtti mint a délutáni hivatalos órákban fog megtartatni a városi tanácsánál 17-ik számú városgazdai hivatali szobában.

A felkiáltási ár 2102 frt. o. é-ben állittatván meg, bérvágyók kellő biztosíték-képességük kimutatása és a felkiáltási összeg 10% jével ellátva bántpénz betétele végett irt helyen és időben megjelenni ezennel fölhívatnak.

Sz. kir. Kolozsvár város tanácsa 1862-dik év october 13-kán tartott üléséből.

Gothárd József,
főjegyző.

NEM HIVATALOS.

(613)

10/10 1862.

(8—8)

VIRÁGGYANTA (BLÜTHENHARZ)
a háziállatok terméketlensége ellen,

mint:

ménlovak, kanczák, bikák, tehenek, disznók, juhok és kecskék.
A vele eszközölt kísérletek folytán mindig biztosan hat, s azért legjobban ajánlható.
A raktárnak uraknál e szer jogáról számos bizonyítványok állnak megtekintésre.

Ára: ménlovak és bikák részére 60 kr, kanczák, tehenek, disznók, juhok és kecskék részére 50 kr. osztrák értékben.

Továbbá:

Királyi porosz és a királyi szász n. iniszterium engedélyével.

Az utánzástól minta-és helyeg tilalom által törvényesen megóva.

**KORNEUBURGI
MARHAPOR**
lovak, szarvasmarhák és juhok számára

A párisi, müncheni és bécsi állat-kimelési egylet által éremmel kitüntetve.

Az utánzástól minta-és helyeg tilalom által törvényesen megóva.

jónak találva több évi kísérletek által s egyszersmind a porosz király ő Felsége loistálóiában, ő Felségének vezérőrnagya s főlovászmestere ő nagyméltósága meghagyása folytán Willisen ur sokszoros próbáinál, dr. Knauer I. osztályu gyógyszerész és az összes királyi istállók főlovórosa elismerése szerint,—mindig:

LONÁL: torok-mirigy, bélgörcs, étvágyhiány eseteinél, s különösen a lónak teljes épségben s tüzesen tartására.

SZARVASMARHÁK: a vérteljesénnél s a tehenek felpuffadásánál (szeles has), kevés, vagy rossz tejelésnél, melynek minősége ennek használata után meglepőleg javul, — tüdőbajoknál; bornyuzás alatt ennek teheneknél alkalmazása igen előnyös, valamint a gyöngye borjuk is láthatólag fejlődnek ennek beadása miatt.

JUHÁL: máj-metely elhárítására, és altest rothadásánál s más bajainál, hol a tehetlen-seget tönkre teszi.

Kapható valódi minőségben:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszer.; Szebenben: Zöhrer F.; Dézszen: Krémer Samu; Nagyvárad: Popp S.; Szász-Régenben: Ditrich és Wagner; Tordán: Welits Gábor uraknál.

(709)

(2—4)

Kolozsvár városában a belközép-utczában, az 525-dik szám alatti emeletes ház, örök áron eladó. Árától értesülhetni ügyvéd Szentiványi Ferencz, vagy Dézszen Wéir Zsigmond uraknál.

(713)

(1—1)

Pályázati hirdetés.

Hangjegyek szerinti mű és ének tanári állomásra, melylyel egy 500 frt. az-az ötszáz osztrák értékű forint és két szoba, közben konyhával, továbbá pince és veteményes kert járul év díj. Pályázati határidő 1863 év január elseje (ujnapár). A pályázni kívánók kéretnek e fönmondott határidőig bélyeges papírra irt folyamodványaikat a Gyula-fejérvári görög-egyesült érseki hivatalhoz terjeszteni következő hiteles bizonyítványaikkal együtt:

- Műének és zenészetbeni kellő jártasság.
- Erkölesi, valamint polgári önviseletéről.
- Ha volt-e előbb műének- és zene- tanár?

Balásfalva, september 27-én, 1862.

Az érseki hivataltól.

(710) (2—3)
Az 1862/3-ki szini idény folyama alatti rendes bérletekre páholyt bérteni kívánók felszólittatnak, hogy ez iránti szándékokat f hó 21-ig alólírtán jelentsék be.

Kolozsvárt, october 11-kén, 1862.

Groisz Nándor,

színházi választmányi jegyző.

(711)

(2—3)

A kolozsvári mészárosoknak a kolozsvári határon lévő „Tarcsa” nevű legelőjükről három darab tehenei elveszték, melyek közül az egyiknek bal szarván P. I. a más kettőnek pedig csakugyan bal szarván M. C. betűk vannak besüítve s mind a három tehén szürke szőrtű; kértetik mindenki, hogy ha ezen tehének hollétérol tudomása van, értesítse a károsokat.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön

kapható:

Urbér- és Tized-kárpótlási A. és B. tabellák.

MAGYAR ROMÁN-NYELVTAN

A románul tanulók számára. Szerkesztette Fekete János (Negrutiu) balázsfalvi görög-egyesült érseki székesegyház korlátnok kanonok. Második, átdolgozott kiadás. Ára 1 frt. 20 kr. osztr. értékben.

Görög régiségtan (antiquitas graeca) a tanuló ifjuság számára irta Garda József. Ára 50 kr.

Kolozsvári Album. Szerkesztik b. Bánffí Dezső, Deák Farkas, Réthi Lajos. Ára 2 ft o. é.

Állattan elbeszélő modorban és versben, népiskolák számára készítő Pánczél Ferencz.

I. rész: Honi házi állatok, ára 16 kr.

II. „ Honi vad állatok, ára 30 kr.

Erdély történelme. Alsóbb rendű iskolák számára. Szerkeszté Matusik nép. János, kegyesrendi tanár s a m. k. természetudományi társulat rendes tagja. Keményen kötve 60 kr.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára irta Pánczél Ferencz. Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Uti rajzok. Két kötet. irta Zombori Gedő. Ára 2 frt.

Koronás szőlőművelés. irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszeti ábrával. Az erdélyi gazdasági egylet költségén. Ára 30 kr.

A föld egyes részeinek földirati ismertetése. Brassai Sámuel kéziratból újabb adatok szerint kiadta Kovács Antal. Ára 45 kr.

Szavalmányok növendék leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.

Utazás keleten. irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 frt.

Növendék ifjuság ima-könyve. Híiben megerősödött protestáns fiak és leányok számára irta Medgyes Lajos. Ára: nyomtató velin papíron, bőrkötve, tokkal, 1 frt. Díszkiadás, író-velin, bőrkötve arany metszéssel, tokkal, 1 frt 50 kr.